

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE**

**Translating Interdisciplinary Texts
from English into Romanian
with Special Reference to the Philosophy of Economics**
(Traducerea textelor interdisciplinare din engleză în română
cu referire specială la textele de filosofie economică)

Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat:
Prof. univ. dr. Rodica DIMITRIU

Doctorandă:
Buscă I. Elena-Iuliana
(Buscă-Făinărea)

Iași, 2023

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE**

**Translating Interdisciplinary Texts
from English into Romanian
with Special Reference to the Philosophy of Economics**

Academic advisor,
Professor Rodica DIMITRIU, PhD

PhD student,
Buscă I. Elena-Iuliana
(Buscă Făinărea)

ANUNȚ

La data de 29 septembrie 2023, orele 11:00, în Laboratorul C al Facultății de Litere (et. III), drd. **Buscă I. Elena-Iuliana** (Buscă-Făinărea) va susține, în ședință publică, teza de doctorat cu titlul *Translating Interdisciplinary Texts from English into Romanian with Special Reference to the Philosophy of Economics*, în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul Filologie.

Comisia de doctorat are următoarea componență:

Președinte:

Prof. univ. dr. **Lăcrămioara PETRESCU**, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Conducător științific:

Prof. univ. dr. **Rodica DIMITRIU**, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Referenți:

Prof. univ. dr. **Roxana-Cristina PETCU**, Universitatea din București

Prof. univ. dr. **Titela VÎLCEANU**, Universitatea din Craiova

Conf. univ. dr. **Oana COGEANU-HARAGA**, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Vă invităm să participați la ședința de susținere a tezei.

Teza poate fi consultată la Biblioteca Facultății de Litere.

CUPRINS

Introduction	7
Chapter I. Definitions, dissociations, taxonomies	13
1. Textual typologies.....	13
1.1. Text.....	14
1.2. Text-type.....	15
1.3. Prototype.....	18
1.4. Genre.....	21
1.5. Register.....	24
2. Philosophy of economics texts.....	27
2.1. Scientific texts vs. specialized texts.....	27
2.2. Scientific texts vs. literary texts.....	34
2.3. Economics texts: definition and classification.....	40
2.4. Philosophical texts: definition and classification.....	44
2.5. Philosophy of economics texts as a special kind of interdisciplinary texts.....	47
3. Conclusions.....	50
Chapter II. Translating philosophy of economics texts: theoretical premises	53
1. Functionalist approaches: skopos, translatorial action, function.....	53
2. Textual typologies for translation purposes.....	57
2.1. Typologies of texts based on communicative functions: Katharina Reiss and Christiane Nord.....	58
2.1.1. Katharina Reiss: informative, expressive and operative function.....	58
2.1.2. Christiane Nord's translation-oriented model.....	60

2.2. Mary Snell-Hornby's integrated approach.....	62
2.3. Philosophy of economics texts: translation type.....	64
3. Strategies and techniques for translating philosophy of economics texts.....	68
3.1. Terminological issues.....	68
3.2. Translation strategies and/or procedures: relevant typologies.....	71
3.2.1. Vinay and Darbelnet (1958/1995): translation methods and techniques/procedures.....	71
3.2.2. Eugene Nida (1964): techniques of adjustment.....	72
3.2.3. Peter Newmark's translation procedures.....	73
3.2.4. Mona Baker (1992): nonequivalence and translation strategies.....	74
3.2.5. Anthony Pym (2016): translation solutions for many languages.....	75
3.2.6. Andrew Chesterman (1997) classification of translation strategies (1997, <i>passim</i>).....	76
3.3. Philosophy of economics texts: strategies and techniques of translation.....	78
3.3.1. Syntactic strategies.....	79
3.3.2. Semantic strategies.....	85
3.3.3. Pragmatic strategies.....	90
4. Conclusions.....	93

Chapter III. Philosophy of economics texts: analyses in view of translation.....95

1. Translation-oriented source text analysis.....	95
1.1. Extratextual factors.....	96
1.1.1. Sender and sender's intention.....	96
1.1.2. Medium, place, time, motive.....	98
1.1.3. Text function.....	99

1.2. Intratextual factors.....	100
1.2.1. Subject matter.....	100
1.2.2. Content.....	102
1.2.3. Non-linguistic presuppositions.....	102
1.2.4. Text composition.....	105
1.2.5. Lexis.....	110
1.2.6. Sentence structure.....	117
1.2.7. Non-verbal and suprasegmental features.....	121
1.3. Effect.....	122
2. Hierarchisation of translation problems in philosophy of economics texts.....	125
2.1. Nord's functional hierarchy of translation problems....	125
2.2. Types of translation problems in philosophy of economics texts.....	126
3. Translation strategies to solve translation problems.....	133
3.1. Strategies used in the translation of non-linguistic presuppositions.....	133
3.2. Rhetorical schemes and tropes.....	141
4. Conclusions.....	143
Chapter IV. Case Study: Translating F. A. Hayek's <i>Individualism: True and False</i>.....	145
1. Introduction.....	145
2. Source text and translation analyses.....	145
2.1. Extratextual factors.....	146
2.2. Intratextual factors.....	153
2.3. Effect.....	184
3. Translation strategies and techniques in response to translation problems.....	187

3.1. Pragmatic problems.....	187
3.1.1. Nonlinguistic presuppositions at micro-level (culture-specific items).....	187
3.1.2. Nonlinguistic presupposition at macro-level (unmarked allusions).....	189
3.1.3. Nonlinguistic presupposition at macro-level (marked quotations).....	191
3.1.4. Implicature.....	191
3.2. Linguistic problems.....	192
3.2.1. Lexis (Conceptual metaphor).....	192
3.2.2. Sentence structure (Complex noun phrases).....	193
3.2.3. Sentence structure (Contrastive structures).....	194
3.2.4. Suprasegmental features.....	196
3.3. Text-specific problems.....	198
3.3.1. Sentence structure (Emphatic structures).....	198
3.3.2. Sentence structure (Rhetorical schemes).....	200
3.3.3. Lexis (Tropes).....	202
3.3.4. Sentence structure (“Memorable formulations”).....	204
3.3.5. Sentence structure (Philosophical formulas).....	206
4. Conclusions.....	206
Final conclusions.....	209
Bibliography.....	217
Appendix 1: Corpora.....	223
1. The monolingual corpus.....	223
2. The parallel corpus.....	224
Appendix 2: The translation of the study <i>Individualism: True and False</i> by F.A. Hayek into Romanian.....	227

Rezumatul tezei de doctorat

Translating Interdisciplinary Texts from English into Romanian with Special Reference to the Philosophy of Economics (Traducerea textelor interdisciplinare din engleză în română cu referire specială la textele de filosofie economică)

Cercetarea de față reprezintă un studiu al textelor interdisciplinare de filosofie economică în vederea traducerii. Demersul nostru scoate în evidență complexitatea acestor texte, în care se regăsesc, simultan, toate cele trei funcții ale limbajului – referențială, expresivă și apelativă, conform clasificării lui Nord (1997) – și, în același timp, multiplele probleme pe care le suscită. Astfel de studii și analize nu au mai fost întreprinse, prin urmare considerăm că abordarea acestei teme constituie o noutate în domeniu și, totodată, un punct de plecare pentru cercetări viitoare.

Particularitățile textelor de filosofie economică fac sarcina traducătorului destul de dificilă, deoarece acestea îmbină două (sau mai multe) sfere ale cunoașterii. În consecință, conceptele specifice sunt reorganizate, fiind creată o nouă structură, coerentă și coezivă, un nou tip de text, spre a servi unui scop anume. Rezultatul final este, așadar, un nou tip de discurs, foarte complex, textele de filosofie economică fiind caracterizate prin multifuncționalitate și hibriditate. În acest sens, modelul alternativ de traducere sugerat în această teză s-ar putea constitui într-un „ghid” al transpunerii acestui tip de texte în limba română care, sperăm, va îmbunătăți calitatea textelor traduse.

Cercetarea este cu atât mai relevantă cu cât traducerea textelor interdisciplinare s-a intensificat în ultimii ani, pentru a răspunde nevoilor de comunicare crescânde în contextul socio-politic și cultural actual. Mai mult, orientarea teoriei traducerii spre practica traductivă a devenit din ce în ce mai evidentă în ultimele decenii.

Demersul nostru vizează trei obiective principale. Primul constă în încadrarea textelor de filosofie economică atât într-un domeniu, cât și într-o tipologie textuală funcționalistă. Analizele noastre în această direcție au condus la clasificarea lor ca texte interdisciplinare, pentru care conceptul de „prototip” pare să se potrivească mai bine atunci când vine vorba de specificitatea textelor de filosofie economică. Al doilea obiectiv constă în evidențierea modului în care se reflectă particularitățile acestor texte în procesul de traducere (funcționalistă), pe baza analizei unui număr mare de exemple din corpusul nostru monolingv și paralel. Al treilea obiectiv se referă la identificarea tipurilor de probleme de traducere și descrierea strategiilor de traducere utilizate pentru rezolvarea lor, pe baza exemplelor relevante din corpusul nostru paralel și a celor incluse în studiul de caz.

Cercetarea are la bază un corpus de texte monolingv și unul paralel (v. Anexa 1), utilizate atât în efectuarea analizelor sau a traducerilor, cât și în scopul ilustrării unor aserțiuni teoretice sau clasificări. De altfel, pe lângă corpus, am recurs, pe parcursul cercetării atât la metode cantitative, cât și calitative. Cu ajutorul metodei cantitative am stabilit, de pildă, prevalența unor strategii și tehnici de traducere în transpunerea textelor de filosofie economică. Din punct de vedere calitativ, cu ajutorul metodei deductive, în urma parcurgerii unor lucrări importante din literatura de specialitate, am putut decide asupra celor mai adecvate definiții și clasificări ale unor termeni-cheie precum text, tip de text, registru, gen și skopos, funcție, aplicându-le ulterior textelor de filosofie economică și oferind diverse analize și interpretări. În același timp, folosind metoda inductivă, anumite aspecte specifice rezultate din analiza textelor din corpus și a eseului inclus în studiul de caz – aspecte evidențiate cu ajutorul informațiilor obținute prin observație, descriere, deducție – au putut fi generalizate, dovedindu-se relevante atât în ceea ce privește tipologia cât și traducerea textelor de filosofie economică. De asemenea,

numeroasele analize contrastive între textele sursă și cele țintă, precum și comparațiile între diferite texte din corpus au scos în evidență anumite aspecte referitoare la factori problematici, tipuri de probleme de traducere pe care aceștia le ridică, strategii de traducere etc.

Textele incluse în corpus sunt lucrări fundamentale în domeniu, scrise de mari gânditori și economiști din toate timpurile, unii dintre ei deținători ai Premiului Nobel pentru Economie (*Prize in Economic Science in Memory of Alfred Nobel*): F.A. Hayek în 1974, Milton Friedman în 1976, James Buchanan în 1986. Textele abordează diferite subiecte care corespund celor trei domenii ale filosofiei economice: „alegerea rațională” (teoria acțiunii), „evaluarea rezultatelor, instituțiilor și proceselor economice” (etica sau filosofia socială și politică normativă) și „ontologia fenomenelor economice și posibilitățile de cunoaștere a acestora” (filosofia științei), pe care le stabilește filosoful american Daniel Hausman (2021).

Teza constă din patru capitole, precedate de o *Introducere* și urmate de *Concluziile lucrării*, *Referințe*, *Anexa 1* care prezintă cele două corpusuri de lucru și *Anexa 2* care include traducerea în limba română a studiului *Individualism: True and False (Adevăratul și falsul individualism)*, de F.A. Hayek.

Primul capitol, intitulat *Definiții, disocieri, taxonomii*, încadrează textele de filosofie economică într-o tipologie proprie și stabilește în ce măsură textele de filosofie economică pot fi considerate prototipuri ale textelor interdisciplinare. Sunt oferite, în primul rând, diverse definiții ale unor noțiuni precum „tip de text” (Biber 1994), „gen textual” (Swales 1990), „registru” (Biber și Conrad, 2009), prototip (Neubert și Shreve, 1992); urmează o prezentare a particularităților textelor specializate, științifice și literare, ale textelor economice și filosofice, pentru ca, în final, să fie definite textele de filosofie economică.

Analizele noastre au arătat că textele de filosofie economică sunt texte științifice în sensul în care transmit, explică sau clarifică informații obținute pe baza observației, documentării și analizei, fiind rezultate ale cercetării academice. Aceste texte se referă la fundamentele filosofice ale cunoașterii și acțiunii economice, precum și la știința economică. Astfel, textele de filosofie economică au o funcție referențială (reprezentativă), sunt informative, scopul lor principal fiind acela de a transmite informații factuale. Alături de funcția sa referențială, discursul autorilor nu este lipsit de unele incertitudini, instanțe de evaluare a altor lucrări în domeniu sau de exprimare a unor opinii personale, îndeplinind și o funcție expresivă. În plus, textele de filosofie economică dețin o importantă dimensiune apelativă, incitativă (funcția de apel) – care vizează schimbarea sau, cel puțin, punerea sub semnul întrebării a unor credințe ale cititorilor, pe baza argumentației; ele pot sau nu să declanșeze o schimbare (sau chiar o acțiune) în conduita cititorilor, în funcție de efectul pe care textul îl are asupra lor. Mai mult, din analiza acestor texte a rezultat că ele pot avea și unele valențe estetice, ca urmare a alegerilor stilistice ale autorilor, particularitate care, uneori, le apropie de textele literare.

În textele de filosofie economică regăsim atât termeni economici (*utilitate marginală, profituri excedentare, scară de evaluări relative* etc.), cât și concepte filosofice (stabilizate) precum *individualism, raționalism, nominalism* etc.), care ne indică registrul de limbă. Un text de filosofie economică poate aparține unuia sau mai multor autori (coautori / coeditori), cercetători sau profesori universitari, de economie (de exemplu, F.A. Hayek), de filosofie (de exemplu, Daniel Hausman). Autorul se adresează altor experți în domeniu cu același nivel de cunoștințe și statut similar.

În ceea ce privește genul, textele de filosofie economică, în forma lor completă, sunt structurate după anumite formate sau modele de organizare convenționale, care sunt recunoscute de membrii comunității specialiștilor (monografii, tratate, prelegeri

scrise, articole științifice, eseuri, lucrări de referință în domeniu). Introducerea sau rezumatul unui articol științific, structura pe capitole a unei lucrări academice, citările ne indică genul în care aceste texte pot fi încadrate (*genre markers*).

Toate aceste aspecte, evidențiate în analizele noastre, au condus la ideea că textul de filosofie economică ar putea fi considerat un prototip al textelor interdisciplinare.

Informațiile despre specificitatea textelor de filosofie economică din acest capitol vor fi reluate în capitolele următoare pentru a se indica modul în care toate aceste aspecte se reflectă în procesul de traducere.

Capitolul al doilea, „Traducerea textelor de filosofie economică: premise teoretice”, prezintă acele teorii, tipologii textuale și clasificări relevante pentru scopul cercetării de față. Sunt prezentate abordările funcționaliste din domeniu, tipologiile textuale elaborate în vederea traducerii și clasificări relevante ale strategiilor de traducere propuse de diferiți specialiști în domeniu: *teoria skopos-ului* elaborată de Hans Vermeer – 1978; *teoria actului traductiv* susținută de Junta Holz-Mänttari – 1984; tipologii elaborate după criteriul funcției limbajului – Katharina Reiss (1976/2000) și Christiane Nord (1991/2005); *abordarea integrată* a traducerii propusă de Mary Snell-Hornby (1998).

Examinarea premiselor teoretice referitoare la traducerea textelor de filosofie economică a adus în discuție abordările funcționaliste din traductologie, pe care le-am considerat cele mai potrivite pentru tipul nostru de text. Traducerea funcționalistă a acestor texte se referă la faptul că deciziile traducătorului sunt dictate de funcția textului țintă, adică de semnificația pe care textul o are pentru receptor. Prin urmare, traducătorul efectuează o traducere orientată spre limba și cultura țintă, pentru un scop țintă și un public țintă. Aceasta nu înseamnă că se pierde din vedere importanța textului sursă, menținându-se un echilibru între cele două opțiuni conform principiului loialității (Nord, 2005).

Particularizând principiile teoretice, indicăm în capitol faptul că textele de filosofie economică sunt de obicei traduse pentru a face cunoscută cititorilor străini filosofia economică a culturii sursă; autorul, timpul și locul producerii textului sursă fiind menționate în mod explicit, pragmatica textului sursă este menținută, prin urmare acest tip de texte necesită o *traducere documentară* (Nord, 2005). Traducerea documentară semnaleză explicit faptul că textele sunt transferate dintr-o altă cultură, menționând numele traducătorului, limba din care au fost traduse, locul în care au fost publicate pentru prima dată etc. Astfel, funcția textului țintă este metatextuală, iar funcțiile comunicative vor fi realizate într-un mod indirect fiind vorba, în traducerea documentară, de „un text din cultura țintă care relatează despre un text din cultura sursă”. Forma de traducere cea mai potrivită pentru textele de filosofie economică ni se pare a fi *traducerea exoticizantă*, care se focalizează pe conținutul, forma și situația de comunicare a textului sursă.

Specificul traductiv al textelor de filosofie economică constă în sarcina traducătorului de a menține în traducere configurația unui text care prezintă trăsături ale unui text specializat, dar și ale unui text literar, având în atenție atât impactul informației, cât și dimensiunea estetică, „atractivă” a textului. Acestea sunt susținute de relația dintre convenționalitate–originalitate, de combinația dintre termenii economici și conceptele filosofice, scheme retorice și tropi.

În urma prezentărilor generale ale unor clasificări relevante ale strategiilor și tehnicilor de traducere (Vinay and Darbelnet (1958/1995), Eugene Nida (1964), Anthony Pym (2016) etc.), am optat, în acest capitol, pentru taxonomia oferită de Andrew Chesterman (1997/2016) considerată a fi cea mai adecvată pentru scopul tezei, și ilustrând strategiile de traducere cu exemple din corpusul paralel.

Pe parcursul capitolului am efectuat și o disociere între „strategie” de traducere și „tehnică” de traducere, strategia de traducere operând la nivelul întregului text, referindu-se la soluții „prestabilite” pentru rezolvarea problemelor de traducere, în faza de producere a textului, putând fi aplicate la mai multe tipuri de texte și de limbi. Tehnicile de traducere afectează unități mai mici de text (de exemplu, transpoziția, modulația sau sinonimia).

În ceea ce privește preponderența anumitor tipuri de strategii și tehnici de traducere (sintactice, semantice, pragmatice, în taxonomia lui Chesterman) folosite în traducerea textelor de filosofie economică, din investigarea textelor noastre incluse în corpul paralel a rezultat că, dintre strategiile sintactice, au predominat traducerea literală și calculul lingvistic, în timp ce transpozițiile, modificările la nivelul expresiei și propoziției, modificările schemelor retorice, schimbări ce afectează unitățile gramaticale și coeziunea textuală au fost, de asemenea, frecvente.

În ceea ce privește tehnicile semantice, din statisticile noastre reiese faptul că traducătorii au utilizat, în principal, sinonimia, diluarea sau concentrarea, abstractizarea ori concretizarea, schimbarea sau menținerea tropilor, precum și schimbări în construcțiile emfatice. În ceea ce privește tehnicile pragmatice de traducere, au prevalat: explicitarea, schimbarea vizibilității traducătorului și încorporarea de informații noi, care nu se pot deduce din text.

Trebuie menționat faptul că aceste rezultate se află în deplină concordanță cu tipul de traducere – traducerea documentară, exoticizantă, practică cu acest tip de texte.

Tipologia traducerii bazată pe funcții comunicative (Nord) și clasificarea lui Chesterman a strategiilor de traducere considerate relevante pentru scopul nostru au fost, ulterior, aplicate la analizele textelor de filosofie economică efectuate în capitolele III și IV ale acestei teze.

Capitolul al treilea, „Textele de filosofie economică: analize în vederea traducerii”, sugerează un model de analiză pentru traducerea unor astfel de texte.

Modelul elaborat de Nord pentru analiza textului sursă și a traducerii (1991/2005), precum și ierarhia problemelor de traducere sunt prezentate în detaliu, factorii extratextuali și cei intratextuali fiind ilustrați cu numeroase exemple din corpusul monolingv. Soluțiile la problemele de traducere identificate au fost discutate pe baza clasificării lui Franco Aixela (1996) și a celei elaborate de Dimitriu (2005) – în cazul presupuzițiilor nonlingvistice, precum și pe baza categoriilor lui Chesterman pentru traducerea schemelor retorice și a tropilor. Aceste soluții au fost ilustrate cu exemple din corpusul paralel.

Analiza factorilor extratextuali și a celor intratextuali, precum și a categoriei de *efect* a relevat anumite particularități ale textelor de filosofie economică și, implicit ale traducerii acestora. Din analizele noastre a rezultat faptul că textele de filosofie economică includ construcții emfaticе (lexicale, morfologice și sintactice), construcții contrastive, propoziții care exprimă relația cauză–efect, consecuții și consecințe – toate fiind importante pentru dezvoltarea argumentației, propozițiile simple alternând cu structuri sintactice complexe. Schemele retorice, paralelismul, anafora, epifora, anadiploza etc. contribuie la diversitatea extraordinară a structurilor sintactice. Uneori, autorii întrebunțează întrebări retorice pentru a stimula reflecția asupra argumentelor prezentate.

De asemenea, s-a putut constata că, deși majoritatea propozițiilor sunt, evident, declarative în astfel de texte, sunt folosite frecvent întrebări în titluri sau la începutul unui paragraf pentru a introduce o informație nouă despre subiectul abordat și pentru a trezi interesul cititorilor. Verbele sunt de obicei la timpul prezent, iar întrebunțarea diatezei pasive este adecvată pentru redarea unor construcții impersonale, permițând cercetătorului să se

retragă din rolul său de autor; accentul cade, astfel, pe fenomenele prezentate.

O altă trăsătură relevantă a textelor de filosofie economică desprinsă din analize este și aceea că, în aceste texte, opiniile personale se îmbină cu cele impersonale, cele dintâi fiind redată prin folosirea pronumelui personal „eu” în enunțuri asertive. Prezența verbelor modale indică un rezultat logic sau exprimă recomandări, necesitatea, posibilitatea, ori predicții. Prin utilizarea grupurilor nominale, informațiile complexe sunt condensate în câteva unități, iar propozițiile subordonate sporesc complexitatea lor. Prezentarea informațiilor urmează fie o temă–remă liniară, fie una continuă.

Ținând cont de dimensiunea interdisciplinară și de hibriditatea textelor investigate, așa cum se arată în *Capitolul III*, pe de o parte, prezentarea faptelor se face într-un limbaj precis, prin denotație și printr-o terminologie specifică domeniului (presupoziții nonlingvistice); pe de altă parte, pentru evaluarea faptelor sau ideilor, sunt introduse semnificații conotative. Tropii, ca mijloace ale limbajului figurat, sunt rezultatul stilului autorului, și nu al unui registru specializat și creează nuanțe de sens neașteptate, care sunt interpretate după criteriile stilistice, evidențiind efectele estetice ale textului. Sunt folosite chiar și fragmente din texte literare, în special în motto-uri. Există, de asemenea, și termeni noi, inventați de autori, care vor fi asimilați sau nu ca termeni de specialitate. Doi dintre aceștia sunt „catalactica” (*catallactics*) lui Mises sau „catalaxia” (*catallaxy*) lui Hayek. O altă particularitate a acestor texte, ilustrată în teză, este aceea că unor termeni li se atribuie sensuri noi ori suplimentare, în funcție de opiniile autorilor, de școala de economie din care fac parte sau de perioada istorică căreia îi aparține textul (de exemplu, semnificațiile atribuite unor noțiuni precum utilitatea sau valoarea formulate de membrii Școlii austriece de economie). Alți termeni noi sunt creați ca urmare a unui proces de metaforizare, în sensul că aspecte necunoscute sunt descrise

apelând la lucruri pe care le cunoaștem deja. Acestea sunt metaforele conceptuale folosite în terminologia economică (de exemplu, *linie de producție*, *mecanismul prețurilor*) sau atunci când sunt discutate probleme cu tentă filosofică (MINTEA ESTE O ENTITATE).

Aceste particularități ale textelor de filosofie economică atestă preocuparea mai puțin obișnuită a autorilor lor pentru dimensiunea estetică, „atractivă” a efectului asupra cititorilor, care se adaugă impactului exercitat de informația propriu-zisă.

În cele din urmă, potrivit ierarhizării problemelor de traducere elaborate de Nord (2018) și pe baza exemplelor din corpusul nostru paralel, am putut observa că toate cele patru tipuri de probleme de traducere – pragmatice, convenționale, lingvistice și specifice – se pot întâlni în textele de filosofie economică, dar cele pragmatice și specifice fiecărui text în parte îl solicită cel mai mult pe traducător.

Factorii pe care analizele noastre i-au prezentat ca fiind cei mai problematici, pe baza exemplelor din corpus, sunt: presupuzițiile nonlingvistice, lexicul, precum și structura frazei. Acești factori problematici ridică probleme pragmatice, lingvistice și specifice textelor analizate.

Problemele pragmatice se referă la presupuziții nonlingvistice, la nivel micro-textual (termeni culturali), la presupuziții nonlingvistice la nivel macro-textual (aluzii și citate care nu sunt explicate de autor), precum și la implicaturi. Principala strategie de traducere la care se recurge este, datorită funcției informative a acestor texte, strategia de conservare, iar tehnicile de traducere cel mai frecvent folosite sunt transferul, împrumutul, calculul, traducerea literală, nota (adaosul) în text, nota de subsol (traducătorul devine vizibil – *visibility change*, tehnică ce încorporează adaos de informație sau explicitare), transpoziția. Înlocuirea printr-un sinonim sau un hipernim este, de asemenea, utilizată, în timp ce omisiunea apare destul de rar. Aceste strategii

presupun, în majoritatea lor, orientarea spre textul sursă (*source-oriented strategies*) și corespund tipului și metodei de traducere (documentară exoticizantă) și funcției comunicative predominante a textului, și anume cea referențială.

Problemele lingvistice au fost evidențiate prin analiza următorilor factori problematici: lexic (prezența metaforelor conceptuale), structura frazei (construcții nominale complexe, construcții contrastive) și elemente suprasegmentale. Strategiile și tehnicile de traducere folosite pentru rezolvarea problemelor lingvistice au variat de la traducerea literală la transpoziții și până la abstractizare sau concretizare, schimbări la nivelul coeziunii, sinonimie. Aceste strategii și tehnici sunt folosite și pentru a rezolva probleme specifice textelor de filosofie economică, cum ar fi numărul mare de construcții emfaticе, prezența unor formulări memorabile și a unor formule filosofice.

Celelalte probleme specifice se referă la schemele retorice și tropii care au fost menținuți în textul țintă. Astfel, deși textele examinate tratează subiecte științifice, forma lor este frecvent apropiată de cea a textelor literare. Deși alegerea inițială a soluțiilor de traducere pentru aceste probleme s-a făcut printr-o orientare înspre textul sursă (*source-oriented*), în unele cazuri au fost necesare și tehnici de *domesticare*, naturalizare. O traducere documentară (exoticizantă) reproduce conținutul, forma și situația textului sursă, dar traducătorul nu poate ignora complet nici convențiile culturii țintă.

Informațiile obținute în acest capitol cu privire la analiza factorilor problematici și a tipurilor de probleme pe care le creează în actul de traducere sunt completate, în capitolul al patrulea, în care se discută traducerea unui text anume, mai ales în raport cu strategiile de traducere folosite ca soluții la problemele identificate.

Capitolul al patrulea reprezintă un studiu de caz și analizează lucrarea *Individualism: True and False (Adevăratul și falsul individualism)*, de F.A. Hayek și traducerea acesteia. Studiul

de caz ne-a permis să rafinăm discuțiile despre problemele de traducere și strategiile de rezolvare a acestora, fiind analizate în contextul în care apar.

Prezentarea strategiilor de traducere a fost precedată, conform modelului lui Nord, de întocmirea unui „dosar de traducere”, urmată de analizarea tuturor factorilor extra- și intratextuali ai textului sursă, pe baza eșantioanelor de text traduse (70 de eșantioane).

F.A. Hayek (1899-1992) este unul dintre cei mai mari economiști din secolul al XX-lea care a abordat atât probleme de economie pură, cât și de filosofie a economiei. Abordarea interdisciplinară pe care a adoptat-o în câteva scrieri fundamentale a fost esențială pentru dezvoltarea științelor sociale. Pentru profunzimea și noutatea ideilor sale, în 1974 lui F. A. Hayek i-a fost acordat Premiul Nobel pentru Economie. Elementul-cheie în definirea atât a textelor sale, cât și a traducerii acestora este complexitatea. Complexitatea se referă atât la temele abordate, la profunzimea gândirii, cât și la creativitatea autorului la nivelul discursului.

Analizele efectuate în această secțiune a tezei au arătat că textul sursă este un eseu științific (publicat și ca articol), în care autorul discută diferențele dintre două tipuri de individualism, așa cum sunt ele prezentate încă din titlu: adevăratul individualism și cel fals. Analizele au arătat, de asemenea, că acest eseu poate fi considerat un exemplu semnificativ de text de filosofie economică, în primul rând datorită densității ideilor privind evaluarea fenomenelor economice (piață, concurență), alegerea rațională, sfera de responsabilitate etc. într-o societate liberă, libertatea fiind înțeleasă ca absență a coerciției. Pentru a discuta aceste probleme, autorul folosește termeni specializați care aparțin celor două domenii ale cunoașterii: filosofie și economie. În al doilea rând, forma pe care autorul o conferă textului prin folosirea schemelor

retorice, a tropilor, a formulărilor memorabile și a numeroase construcții emfaticе îl apropie de un text literar.

Analizele efectuate arată că, și în acest caz, traducerea efectuată este una documentară exotizantă. Analiza textului sursă a evidențiat acele trăsături care susțin diverse funcții comunicative, de la cea referențială până la cea apelativă (incitativă). După identificarea factorilor problematici – presupuziții nonlingvistice la nivel microtextual și macrotextual, implicaturi, lexic, structura frazei și elemente suprasegmentale – au fost clasificate problemele de traducere suscitade de acest text, fiecare categorie fiind ilustrată de numeroase exemple.

Principalele tipuri de probleme cu care s-a confruntat, în acest caz, traducătoarea au fost cele pragmatice, lingvistice și cele specifice textului analizat. Problemele pragmatice se referă la presupuziții nonlingvistice la nivel microtextual (termeni culturali), presupuziții nonlingvistice la nivel macrotextual (aluzii și citate) și implicaturi. Problemele lingvistice se referă la lexic (prezența metaforei conceptuale), structura frazei (grupuri nominale complexe și construcții contrastive), precum și la trăsături suprasegmentale.

Problemele specifice textului analizat se referă la numărul mare de construcții emfaticе, utilizarea schemelor retorice și a tropilor care se regăsesc și în formulări memorabile sau formule filosofice. Astfel, deși subiectul eseului este științific, forma sa este apropiată de cea a textelor literare.

În ceea ce privește strategiile de traducere, s-au folosit 47 de eșantioane pentru a ilustra strategiile folosite de traducătoare. Pentru rezolvarea problemelor pragmatice, a fost folosită, în general, strategia de conservare, implementată prin transfer, calc, împrumut, note în text sau note de subsol. Strategia de înlocuire prin sinonimie a fost utilizată într-o mai mică măsură, în timp ce la omisiune s-a apelat foarte rar.

Strategiile și tehnicile utilizate ca soluții pentru problemele lingvistice au variat de la traducerea literală, transpoziții, schimbări ce afectează unitățile gramaticale și coeziunea (*unit shift, cohesion change*), diluarea sau concentrarea (*distribution change*), schimbarea structurii frazei, sinonimie, până la abstractizare ori concretizare (*abstraction change*).

Strategiile și tehnicile menționate mai sus au fost folosite și pentru a rezolva problemele specifice ale eseului (construcții emfatică și formulări memorabile). În ceea ce privește schemele retorice și tropii, aceștia au fost, de obicei, menținuți în textul țintă.

Deși s-a constatat că tehnicile orientate spre textul sursă, cum ar fi traducerea literală, împrumutul, calcul (dubla prezentare), parafraza și schimbarea vizibilității, predomină, în general, în traducerile documentare, din rațiuni, în primul rând, de ordin lingvistic (absența unor corespondențe directe la nivel sintactic între cele două limbi), au fost utilizate și alte tehnici (indirecte) de traducere: de exemplu, transpoziția, schimbarea structurii frazei, sinonimia, explicitarea.

Conchidem, așadar, că traducerea filosofiei economice nu este nici strict „tehnică”, nici „pur” literară – latura filosofică este mai apropiată de traducerea literară, pe când cea economică invită la o traducere specializată. Elementele de creativitate menționate deja trebuie păstrate în traducere; o traducere reușită va trebui să aibă, potrivit lui Nida, atât un impact (informativ) asupra cititorilor săi, cât și o atractivitate de ordin estetic. Textul țintă va trebui să prezinte atât caracteristicile unui text (specializat) științific, cât și pe cele ale unui text literar, iar această formă de hibriditate nu este întotdeauna ușor de realizat în traducere pentru a obține, măcar în parte, efecte similare asupra cititorilor celor două texte, original și traducere.

Considerăm că limitările studiului nostru derivă din *lipsa unei bibliografii privind traducerea textelor de filosofie economică*,

precum și din numărul relativ mic de traduceri de filosofie economică care au fost incluse în corpusul paralel.

În pofida acestor limitări, estimăm contribuția noastră la dezvoltarea temei de cercetare ca vizând trei aspecte importante: definirea textelor de filosofie economică și încadrarea acestora într-o tipologie textuală adecvată; prezentarea, prin analize relevante, a principalilor factori ce pot crea probleme de traducere pentru acest tip de texte; discutarea atât la nivel general, cât și la nivelul specific al studiului de caz a traducerii funcționale a textelor de filosofie economică, cu accent pe strategiile adecvate care ar putea fi utilizate pentru traducerea lor. Într-un plan mai general, întregul nostru demers a reliefat, o dată în plus, complexitatea, atât teoretică, cât și practică, a traducerii unor texte interdisciplinare, neabordate până acum – textele de filosofie economică.

Referințe

- Ahmad, Jameel, 2012, "Stylistic Features of Scientific English: A Study of Scientific Research", in *English Language and Literature Studies*, vol. 2, no 1, pp. 47-55.
- Baker, Mona, 1992, *In Other Words. A Coursebook on Translation*, London/New York: Routledge.
- Baker, Mona (ed.), 2010, *Critical readings in translation studies*, London: Routledge.
- Barthes, Roland, 1968, "The Death of the Author", in Roland Barthes, *The Rustle of Language* (1989), translated by Richard Howard, University of California Press, 49-55.
- Barthes, Roland, 1971, "From Work to Text", in Roland Barthes, *The Rustle of Language* (1989), translated by Richard Howard, University of California Press, pp. 56-64.
- Baugrande, Robert-Alain and Dressler, Wolfgang Ulrich, 1981, *Introduction to Text Linguistics*, London/New York: Longman.
- Baugrande, Robert, 1997, *New Foundations for a Science of Text and Discourse*, volume LXI in the Series *Advances in Discourse Processes*, Norwood, New Jersey: Ablex Publishing Corporation.
- Bermann, Sandra; Porter, Catherine (ed.), 2014, *A Companion to Translation Studies*, John Wiley.
- Bhatia, Vijay K., 1993, *Analysing Genre. Language Use in Professional Settings*, London and New York: Longman.
- Bhatia, Vijay K., 1997, "The power and politics of genre", in *World Englishes*, 16, 3, 359-372.
- Bhatia, Vijay K., 2002, "Applied genre analysis: a multi-perspective model", in *Iberica* (4), 3-19.
- Bhatia, Vijay K., 2004, *Worlds of written discourse: a genre-based view*, London: Continuum.
- Bhatia, Vijay K., 2007, "Interdiscursivity in Critical Genre Analysis", in *Proceedings of SIGET 2006*, 391-400.
- Bhatia, Vijay K., 2008, "Towards Critical Genre Analysis", in Bhatia Vijay K., Flowerdew John and Rodney H. Jones (eds.), *Advances in Discourse Studies*, London and New York: Routledge.
- Bhatia, Vijay K., 2012, "Critical reflections on genre analysis", in *Iberica* (24), 17-27.

- Bühler, Karl, 1990, *Theory of Language. The representational function of language*, translated by Donald Frase Goodwin, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Biber, Douglas, 1994, "An Analytical Framework for Register Studies", in Douglas Biber, Edward Finegan (eds.), *Sociolinguistic Perspectives on Register*, New York, Oxford: Oxford University Press.
- Biber, Douglas, Conrad, Susan, 2009, *Register, Genre, and Style*, Cambridge, New York: Cambridge University Press.
- Boase-Beier, Jean, 2010, *Stylistic approaches to translation*, Manchester: St. Jerome Publ.
- Boettke, Peter, 2012, *Living Economics: Yesterday, Today, and Tomorrow*, The Independent Institute.
- Caldwell, Bruce, 2004, *Hayek's challenge: intellectual biography of F.A. Hayek*, Chicago: University of Chicago Press.
- Caldwell, Bruce (ed.), 1993, *The Philosophy and Methodology of Economics*, Aldershot: Edward Elgar Publishing (3 vol.).
- Cassin, Barbara (ed.), 2014, *Dictionary of untranslatables: a philosophical lexicon*, translated by Steven Rendall, Princeton: Princeton University Press.
- Chesterman, Andrew (ed.), 1989, *Readings in Translation Theory*, Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Chesterman, Andrew, 1997, *Memes of Translation: the spread of ideas in translation theory*, Amsterdam: Benjamins.
- Chesterman, Andrew, 2005, "Problems with strategies", in *Reflections on Translation Theory*, 2017, Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, pp. 201-213.
- Chesterman, Andrew, 2016, *Memes of Translation: the spread of ideas in translation theory*, revised edition, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Dimitriu, Rodica, 2002, *Theories and practice of translation*, Iasi: Institutul European.
- Dimitriu, Rodica, 2005, "Overstretching or Understretching the Readers? More about Presupposition in Translation", in *Tradition, Modernity, Postmodernity*, Iași: Universitas, pp. 416-425.
- Fawcett, Peter, 1997, *Translation and Language*, Manchester: St. Jerome.
- Ferguson, Charles A., 1994, "Dialect, Register, and Genre: Working Assumptions About Conventionalization", in *Sociolinguistic perspectives on register*, edited by Douglas Biber and Edward Finegan, New York Oxford: Oxford University Press.

- Feser, Edward (ed.), 2006, *The Cambridge Companion to Hayek*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Fish Stanley 1980, *Is There a Text in This Class?: The Authority of Interpretive Communities*, Massachusetts, London: Harvard University Press.
- Franco Aixela, Javier, 1996, "Culture-Specific Items in Translation", in R. Alvarez, & C. A. Vidal (Eds.), *Translation, Power, Subversion*, Frankfurt: Multilingual Matters.
- Genette, Gerard, 1982, *Palimpsestes. La littérature au second degré*, Paris: Seuil.
- Ghivirigă, Teodora, 2014, *Formarea terminologiei economice în limba română*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- Hatim, Basil, 1997, *Communication across cultures: translation theory and contrastive text linguistics*, Exeter: University of Exeter Press.
- Hatim, Basil, Mason, Ian, 1990, *Discourse and the Translator*, London/New York: Longman.
- Hatim, Basil, Mason, Ian, 1997, *The Translator as Communicator*, London: Routledge.
- Hatim, Basil, 2001, "Text linguistics and translation", in *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, Mona Baker and Kristen Malmkjær (eds.), London, New York: Routledge, pp. 262-265.
- Hatim, Basil; Munday, Jeremy, 2004, *Translation: an advanced resource book*, London: Routledge.
- Hausman, Daniel, 1984, *The Philosophy of Economics. An anthology* (2nd ed. 1994; 3rd ed., 2007; 3rd online 2012), Cambridge: Cambridge University Press.
- Heim, Michael Henry and Andrzej W. Tymowski, 2006, *Guidelines for the translation of social science texts*.
- Heller, Agnes, 2012, "Philosophy as a literary genre", in *Thesis Eleven* 110(1), 17-26.
- House, Juliane, (ed.), 2014, *Translation: a multidisciplinary approach*, Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- House, Juliane, 1997, *Translation quality assessment: a model revisited*, Tübingen: Narr.
- Jakobson, R., 1959, "On linguistic aspects of translation", in L. Venuti, *The Translation Studies Reader*. London/New York: Routledge, 113-118.
- Iser, Wolfgang, 1978, *The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response*, London: Routledge & Kegan Paul.

- Jauss, Hans Robert, 1982, *Toward an Aesthetic of Reception*, translated by Timothy Bahti, introduction by Paul de Man, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Jeanrenaud, Magda, 2004, "Traducerea filozofiei, filozofia traducerii", studiu introductiv la Paul Ricoeur, *Despre traducere*, traducere și studiu introductiv de Magda Jeanrenaud, Iași: Polirom.
- Kincaid, Harold, (ed.), 2009, *The Oxford Handbook of Philosophy of Economics*, New York: Oxford University Press.
- Korhonen, Kuisma, 2006, "Textual Communities: Nancy, Blanchot, Derrida", in *Cultural Machine*, vol. 8 (2006), 35-43.
- Lakoff, George; Johnson, Mark, 1980, *Metaphors we live by*, Chicago: University of Chicago Press.
- Langer, Tomáš, 2015, *Metaphors in Economics: Conceptual Mapping Possibilities in the Lectures of Economics*, in 16th Annual Conference on Finance and Accounting, ACFA Prague.
- Mason, Ian, 2001, "Communicative/functional approaches", in *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, Mona Baker and and Kristen Malmkjær (eds.), London, New York: Routledge, pp. 29-33.
- Mäki, Uskali (ed.), 2012, *Handbook of the Philosophy of Science. Volume 13: Philosophy of Economics*, Elsevier.
- Malmkjær, Kirsten (ed.), 2011, *The Oxford Handbook of Translation Studies*, Oxford: Oxford University Press.
- Martínez, José Mateo, 2007, "El lenguaje de las ciencias económicas", in Enrique Alcaraz, José Mateo y Francisco Yus eds., *Las lenguas profesionales y académicas*, Ariel: Barcelona, pp. 191-203.
- Millán, Carmen (ed.), 2013, *The Routledge Handbook of Translation Studies*, London: Routledge.
- Molina, Lucía, Albir, Amparo Hurtado, 2002, "Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach", in *Meta: Translators' Journal*, vol. 47, no. 4, pp. 498-512.
- Munday, Jeremy (ed.), 2009, *The Routledge Companion to Translation Studies*, London: Routledge.
- Munday, Jeremy, 2001, 2008, 2013, *Introducing Translation Studies*, London and New York: Routledge.
- Munday, Jeremy, 2012, *Evaluation in translation: critical points of translator decision*, London: Routledge.
- Neubert, Albrecht, 1985, *Text and Translation*, Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie.
- Neubert, Albrecht, Shreve, Gregory M., 1992, *Translation as Text*, Kent, Ohio: University of Kent Ohio Press.

- Newmark, Peter, 1991, *About Translation*, Clevedon: Multilingual Matters.
- Newmark, Peter, 2005, *A Textbook of Translation*, Hertfordshire: Prentice Hall.
- Newmark, Peter (2009), “The linguistic and communicative stages in translation theory”, in Munday, J. (ed.), *The Routledge Companion to Translation Studies*, London: Routledge.
- Newmark, Peter, 2004, “Non-literary in the Light of Literary Translation”, in *The Journal of Specialised Translation*, Issue 1, pp. 8-13.
- Nida, Eugene Albert, 1964, *Toward a science of translating: with special reference to principles and procedures involved in bible translating*, Leiden: Brill.
- Nida, Eugene Albert, 2003, *Fascinated by Languages*, Amsterdam: Benjamins.
- Nida, Eugene Albert; Charles R. Taber, 1974, *The Theory and Practice of Translation*, Leiden: Brill.
- Nida, Eugene A., *Traducerea sensurilor*, traducere și note de Rodica Dimitriu, Iași: Institutul European, 2004.
- Nord, Christiane, 1991, *Text Analysis in Translation*, Amsterdam, Atlanta, GA: Rodopi.
- Nord, Christiane, 2005, *Text Analysis in Translation*, second edition, Amsterdam-New York: Rodopi.
- Nord, Christiane, 1997, *Translating as a Purposeful Activity*, Manchester: St. Jerome.
- Nord, Christiane, 2006, “Functional and Skopos Oriented Approaches to Translation”, in *Encyclopedia of Language & Linguistics*, Elsevier, pp. 662-665.
- Nord, Christiane, 2016, “Meaning, sense, function – What is transferred?”, in *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 231 (2016) 3-10.
- Nord, Christiane, 2018, *Translating as a Purposeful Activity*, second edition, London/New York: Routledge.
- Porter, Catherine, 2014, “The Expository Translator”, in Bermann, Sandra; Porter, Catherine (ed.), 2014, *A Companion to Translation Studies*, John Wiley, 439-453.
- Parks, Gerald, 2004, “The translation of philosophical texts”, *Rivista internazionale di tecnica della traduzione*, 8:1-10.
- Price, Joshua, 2008, “Translating social science”, in *Target*. Vol. 20, No. 2, 348-364.

- Pym, Anthony, 2007, "Philosophy and translation", in Kuhiwczak, Piotr (ed.), *A Companion to Translation Studies*, Clevedon: Multilingual Matters.
- Pym, Anthony, 1992, *Translation and text transfer: an essay on the principles of intercultural communication*, Frankfurt am Main: Lang.
- Pym, Anthony, 2010, *Exploring translation theories*, London: Routledge.
- Pym, Anthony, 2016, *Translation Solutions for Many Languages: Histories of a Flawed Dream*, London: Bloomsbury Academic.
- Rée, Jonathan, "The Translation of Philosophy", in *New Literary History*, Vol. 32, No. 2, The Johns Hopkins University Press, pp. 223-257.
- Reiss, K., 2000, *Translation Criticism – The Potentials and Limitations – Categories and Criteria for Translation Quality Assessment*, Manchester: St. Jerome Publishing.
- Reiss, K., 2004, "Text types, translation types and translation assessment", in Venuti, L. (ed.) *The Translation Studies Reader*, London / New York: Routledge, pp. 160-171.
- Reiss, Katharina, Hans J. Vermeer, 2014, *Towards a general theory of translational action: skopos theory explained*, translated from the German by Christiane Nord, London and New York: Routledge.
- Sager, J. C., 1997, "Text types and translation", in Trosborg, A. (ed.), *Text typology and translation*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, pp. 25-42.
- Sager, Juan C.; Dungworth, David; McDonald, Peter F., 1980, *English special languages: principles and practice in science and technology*, Wiesbaden: Brandstetter.
- Sălăvăstru, Constantin, 2015, "Geneza formulelor filosofice", in *Revista filosofică*, LXII, nr. 4, pp. 453-468.
- Shreve, Gregory M.; Angelone, Erik (eds), 2010, *Translation and cognition*, Amsterdam: John Benjamins.
- Snell-Hornby, Mary, 1995, *Translation Studies. An Integrated Approach*, Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins.
- Snell-Hornby, Mary, 2006, *The turns of translation studies: new paradigms or shifting viewpoints?*, Amsterdam: Benjamins.
- Štambuk, Anuška, 1998, "Metaphor in Scientific Communication", in *Meta: Translators' Journal*, vol. 43, no. 3, p. 373-379.
- Swales, John M., 1990, *Genre Analysis. English in Academic and Research Settings*, Cambridge, New York: Cambridge University Press.
- Swales, John M. and Feak, Christine B., 2003, *English in today's research world: a writing guide*, Ann Arbo: University of Michigan Press.

- Swales, John M., 2004, *Research genres: explorations and applications*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Swales, John M., 2009, “Worlds of Genre – Metaphors of Genre”, in C. Bazerman, A. Bonini, D. Figueredo, *Genre in a Changing World*, West Lafayette: Parlor Press, 3-16.
- Teich, Elke, Fankhauser, Peter, 2010, “Exploring a corpus of scientific texts using data mining”, *Language and Computers* 71(1):233-247.
- Teich, Elke, Holtz Monica, 2009, “Scientific registers in contact: An exploration of the lexico-grammatical properties of interdisciplinary discourses”, *International Journal of Corpus Linguistics*, Vol. 14:4, John Benjamins Publishing Company pp.524–548.
- Tincheva, Nelly, 2017a, “Prototypes in Text-Types: Political Discourse”, in *International Journal of Language and Linguistics*, vol. 4, no. 1.
- Tincheva, Nelly, 2017b, “Aspects of Applying Prototypology to Text Types”, in *Discourse and Interaction*.
- Todorov, Tzvetan and Richard M. Berrong, 1976, “The Origin of Genres”, in *New Literary History*, Vol. 8, No. 1, *Readers and Spectators: Some Views and Reviews* (Autumn, 1976), pp. 159-170, The Johns Hopkins University Press.
- Todorov, Tzvetan, 2007, “The Notion of Literature”, translated by Lynn Moss and Bruno Braunrot, *New Literary History* 38.1 (2007) 1-12.
- Trosborg, Anna (ed.), 1997, *Text Typology and Translation*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing, Volume 26.
- Trosborg, Anna (ed.), 2010, *Pragmatics across languages and cultures*, Berlin: De Gruyter.
- Venuti Lawrence (ed.), 2012, *The Translation Studies Reader*, third edition, London and New York: Routledge.
- Venuti, Lawrence, 2013, *Translation Changes Everything: Theory and Practice*, London: Routledge.
- Vinay, Jean-Paul; Darbelnet, Jean, 1995, *Comparative Stylistics of French and English: a methodology for translation*. Translated and edited by Juan C. Sager, Amsterdam: Benjamins.
- Wallerstein, Immanuel, 1981, “Concepts in the Social Sciences”, in Rose, Marilyn Gaddis (ed.), 1981, in *Translation Spectrum: Essays in Theory and Practice*, Albany: State University of New York Press.

Anexa 1: Corpusuri

1. Corpusul monolingv

- Buchanan, James; Vanberg, Viktor, "The Market as a Creative Process", reprinted in Hausman, *The Philosophy of Economics* (2007), 3rd ed., pp. 378-398.
- Friedman, Milton, "The methodology of positive economics", in Hausman, *The Philosophy of Economics* (2007), pp. 145-178.
- Hausman, Daniel (1981), *Capital, Profits, and Prices: An Essay in the Philosophy of Economics*. Columbia University Press.
- Hausman, Daniel, *The Philosophy of Economics. An anthology*, first ed. 1984, 2nd ed. 1994; 3rd ed., 2007; 3rd online 2012, Cambridge: Cambridge University Press.
- Hausman, Daniel, "Why Look Under the Hood?", in D. Hausman (ed.) (2007), *The Philosophy of Economics*, pp. 183-187.
- Hausman, Daniel; McPherson, Michael, "The Philosophical Foundations of Mainstream Normative Economics", in Hausman (2007), *The Philosophy of Economics*, pp. 226-250.
- Hayek, F.A. (2002), *Fortunes of Liberalism Essays on Austrian Economics and the Ideal of Freedom*, London: Routledge.
- Hayek, F.A. (1949), *Individualism and Economic Order*, London: Routledge & Kegan Paul.
- Hayek, F.A. (1990), *New Studies in Philosophy, Politics, Economics and the History of Ideas*, London: Routledge & Kegan Paul.
- Hayek, F.A. (1967), *Studies in Philosophy, Politics and Economics*, London: Routledge and Kegan Paul.
- Hayek, F.A. (2010), *Studies on the Abuse and Decline of Reason: Text and Documents*, London and New York: Routledge.
- McCloskey, Deirdre N., "The Rhetoric of This Economics", in Hausman, *The Philosophy of Economics* (2007), 3rd ed., pp. 415-430.
- Mises, Ludwig von (1966), *Human Action. A Treatise on Economics*, third revised edition, Chicago: Henry Regnery Company.
- Mises, Ludwig von (2007), *Theory and History. An Interpretation of Social and Economic Evolution*. First published in 1957. Alabama: Ludwig von Mises Institute.

Robbins, Lionel (1932), “The Nature and Significance of Economic Science”, in D. Hausman (ed.) (2007), *The Philosophy of Economics. An anthology*, 3rd edition, p. 73-99.

Schumpeter, Joseph, “Science and Ideology”, in D. Hausman (2007), *The Philosophy of Economics. An anthology*, 3rd edition, p. 207-221.

2. Corpusul paralel

<p>Friedman, Milton, “The Methodology of Positive Economics”, in Hausman, D. (ed.), (1984), <i>The Philosophy of Economics</i>, Cambridge University Press, p. 210-244.</p>	<p>Friedman, Milton, “Metodologia științei economice pozitive”, in Hausman, Daniel (ed.)(1993), <i>Filozofia științei economice</i>. Translated by Dorin Stanciu, București: Humanitas, p. 316-368.</p>
<p>Hausman, Daniel (ed.) (1984), <i>The Philosophy of Economics</i>, Cambridge: Cambridge University Press.</p>	<p>Hausman, Daniel (1993), <i>Filozofia științei economice</i>. Translated by Dorin Stanciu, București: Humanitas.</p>
<p>Hausman, Daniel, “Are general Equilibrium Theories Explanatory?”, in Hausman, D. (ed.), (1984), <i>The Philosophy of Economics</i>, Cambridge University Press, pp. 344-359.</p>	<p>Hausman, Daniel, “Sînt explicative teoriile echilibrului general?”, in Hausman, Daniel (ed.)(1993), <i>Filozofia științei economice</i>. Translated by Dorin Stanciu, București: Humanitas, p. 512-535.</p>
<p>Hayek, F. A. (1949), <i>Individualism and economic order</i>, London: Routledge & Kegan Paul.</p>	<p>Hayek, F. A. (2014b), <i>Individualism și ordine economică</i>. Translated by Gabriel Mursa. Iași: Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași.</p>
<p>Hayek, F. A. (1960), <i>The Constitution of Liberty</i>, Chicago: University of Chicago Press.</p>	<p>Hayek, F. A. (1998), <i>Constituția libertății</i>. Translated by Lucian Dîrdală. Iași: Institutul European.</p>
<p>Hayek, F. A. (1964), “Kinds of Order in Society”, in <i>Individualist Review</i>, Vol. 3, No. 2, 1964, pp. 3-12.</p>	<p>Hayek, F. A. (1994), “Tipuri de ordine”, în Iliescu, Adrian-Paul; Solcan Mihail-Radu (eds.) <i>Limitele puterii</i>. București: All, pp. 134-153.</p>

Hayek, F. A. (1967), <i>Studies in Philosophy, Politics and Economics</i> , London: Routledge and Kegan Paul.	Hayek, F. A. (2013), <i>Studii de filozofie, politică și economie</i> . Translated by Dana Zămosteanu. Iași: Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
Hayek, F. A. (1978), <i>New Studies in Philosophy, Politics, Economics and the History of Ideas</i> , London: Routledge & Kegan Paul.	Hayek, F. A. (2016), <i>Noi studii de filozofie, politică, economie și istorie a ideilor</i> . Translated by Gabriel Mursa. Iași: Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
Hayek, F. A. (1986), <i>The Road to Serfdom</i> , London: Routledge & Kegan Paul.	Hayek, F. A. (1997), <i>Drumul către servitute</i> . Second edition. Translated by Eugen B. Marian. București: Humanitas.
Hayek, F. A. (1992), <i>Fortunes of Liberalism</i> , London: Routledge.	Hayek, F. A. (2016), <i>Soarta liberalismului</i> . Translated by Elena Buscă. Iași: Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
Hayek, F.A. (2010), <i>Studies on the Abuse and Decline of Reason. Text and Documents</i> , London and New York: Routledge.	Hayek, F.A. (2014a), <i>Studii despre abuzul și declinul rațiunii. Scrieri și corespondență</i> . Translated by Elena Buscă, Iași: Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza”.
Klappholz, Kurt, “Value judgments and economics”, in Hausman, D. (ed.), (1984), <i>The Philosophy of Economics</i> , Cambridge University Press, p. 276-292.	Klappholz, Kurt, “Judecățile de valoare și știința economică”, in Hausman, Daniel (ed.)(1993), <i>Filozofia științei economice</i> . Translated by Dorin Stanciu, București: Humanitas, p. 412-438.
Knight, Frank, “Economics and Human Action”, in Hausman, D. (ed.), (1984), <i>The Philosophy of Economics</i> , Cambridge University Press, p. 141-148.	Knight, Frank, “Știința economică și acțiunea umană”, in Hausman, Daniel (ed.)(1993), <i>Filozofia științei economice</i> . Translated by Dorin Stanciu, București: Humanitas, p. 213-225.

<p>Mises, Ludwig von (1966), <i>Human Action</i>, third edition, first appeared in German in 1940 and in English in 1949. Chicago: Henry Regnery Company.</p>	<p>Mises, Ludwig von (2018), <i>Ațiunea umană. Tratat de teorie economică</i>. Translated by Dan Cristian Comănescu, București: Institutul Mises.</p>
<p>Robbins, Lionel (1932), “The Nature and Significance of Economic Science”, in Hausman, Daniel (ed.) (1984), <i>The Philosophy of Economics</i>, Cambridge University Press, pp. 113-140.</p>	<p>Robbins, Lionel (1932), “Natura și însemnătatea științei economice”, in Hausman, Daniel (ed.)(1993), <i>Filozofia științei economice</i>. Translated by Dorin Stanciu, București: Humanitas, pp. 172-212.</p>
<p>Schumpeter, J.(1949), “Science and Ideology”, in Hausman, D. (ed.), (1984), <i>The Philosophy of Economics</i>, Cambridge University Press, pp. 207-220.</p>	<p>Schumpeter, J. (1949), “Știință și ideologie”, in Hausman, Daniel (ed.)(1993), <i>Filozofia științei economice</i>. Translated by Dorin Stanciu, București: Humanitas, p. 389-411.</p>
<p>Weber, Max, “Objectivity and Understanding in Economics”, in Hausman, D. (ed.), (1984), <i>The Philosophy of Economics</i>, Cambridge University Press, p. 99-112.</p>	<p>Weber, Max, “Obiectivitate și înțelegere în economia politică”, in Hausman, Daniel (ed.)(1993), <i>Filozofia științei economice</i>. Translated by Dorin Stanciu, București: Humanitas, p. 52-171.</p>